

Porin seudun MAL-aiesopimus

1. LÄHTÖKOHTA

Porin seudun kunnat hyväksyivät vuoden 2011 alussa yhteisen rakennemallin, jonka tavoitteena on sovittaa yhteen maankäytön, asumisen, liikenteen sekä rajat ylittävien palveluiden tulevaisuuden haasteet ja tavoitteet. Rakennemalli tähtää vuoteen 2020 ja sen pohjana on ollut vuonna 2008 laadittuun PARAS- kaupunki-seutusuunnitelma. Porin seudun rakennemalli laadittiin laajassa yhteistyö-prosessissa alueellisten toimijoiden kanssa ja rakennettu seudun asukkaiden näkökulmasta

2. OSAPUOLET

Porin seudun rakennemallin alueeseen, kuuluu 9 kuntaa: Harjavalta, Huittinen, Kokemäki, Luvia, Merikarvia, Nakkila, Pomarkku, Pori ja Ulvila. Rakennemallille laaditaan vuosittain toimintasuunnitelma karhukuntaneuvostossa, joka koostuu kunnanhallitusten puheenjohtajista. Suunnitelma on kuvaus tehtävistä, joiden avulla Porin seudun kunnat kehittävät palvelutarjontaansa sekä asukkaiden viihtyvyyttä ja arjen sujuvuutta. Myös rakennemallin toteutumisen arviointi on jatkuvaa ja siitä raportoidaan vuosittain.

Rakennemallin käytännön toteuttamisesta vastaa yhteisesti asetettu viranhaltijatyöryhmä. Seudulla on halu kasvaa kansalliseksi kasvukeskukseksi huolehtimalla asukkaidensa arkielämästä ja viihtyvyydestä sekä yritysten kehittymisen kannalta oleellisesta kilpailukykyisestä toimintaympäristöstä. Rakennemalliin on kuvattu tämä tahtotila.

MAL-aiesopimuksella pyritään terävöittämään ja jäntevöittämään edelleen kuntien rakennemallityötä yhdessä valtion osapuolten kanssa, joita ovat ympäristöministeriö (YM), asumisen, rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA), liikenne- ja viestintäministeriö (LVM), Liikennevirasto ja Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne – ja ympäristökeskus (ELY).

3. AIESOPIMUKSEN TAVOITTEET

Aiesopimuksen tavoitteena on tukea rakennemallin teemojen toteutumista, joiden tuloksina:

- Porin seutu tarjoaa monipuolisia asumis- ja elämäntapavaihtoehtoja
- seutu tarjoaa yrityksille aktiivisen elinkeinopolitiikan, positiivisen yrittämisen ilmapiirin, uusia kumppanuusmalleja ja rakenteellisesti yritystoimintaa tukevia alueita
- seudun liikenneverkko toimii, joukkoliikenne on suosittu, toimiva ja kilpailukykyinen ja seudulla on helppoa ja turvallista liikkua
- seutu tarjoaa monipuoliset mahdollisuudet vapaa-ajan viettoon ja tunnetaan monista tapahtumistaan, kulttuuriareenoistaan sekä liikunta- ja virkistysmahdollisuuksistaan

Aiesopimus tukee omalta osaltaan kaupunkiseudun kasvusopimusta, joka kokoaa yhteen eri toimijoiden yhteistyössä laatimia suunnitelmia Satakunnan alueen kilpailukyvyyn vahvistamiseksi. Tavoitteena on, että julkisten palvelujen kehittäminen tukee yritysten kasvua ja kilpailukykyä.

4. TOIMENPITEET MAANKÄYTTÖ ASUMINEN JA LIIKENNE

Rakennemallin lähtökohdaksi on valittu asukkaiden arjen sujuvuus. Valitut kehittämistoimenpiteet tähtäävät samoihin tavoitteisiin valtakunnallisten alueiden käytön tavoitteiden kanssa. Toteuttamisessa esiin nousevat aluerakenteen toimivuuden ja eheytyksen, elinympäristön laadun sekä toimivien yhteyksien merkitys.

MAANKÄYTTÖ

1. Porin kaupunkialueen maankäyttöä tehostetaan koko seutua sujuvasti palvelevaksi liikennöntialueeksi seuraavin toimenpitein
 - yhteistyössä LVM:n ja VR-yhtymän Oy:n kanssa tehostetaan rautatieaseman alueen käyttöä ja kaupunki tehostaa sitä ympäröivien ydinkeskustan yritys- ja asuinalueiden sekä siihen läheisesti liittyvän lentokenttäalueen kaupunkisuunnittelua
 - kaupunki jatkaa rautatieaseman läheisyydessä olevan laajan koulutusalueen toiminnan kehittämistä
2. Seudun tulvariskien hallintaa tehostetaan ja riskejä vähennetään järjestelmällisin toimenpitein valtion tuella: Kokemäenjoki, Loimijoen alaosa, Merikarvian joki ja muut riskialttiiksi jo todetut alueet. Näillä ranta-alueilla linkittyvät koko seudun ydintoiminnot: pääliikenneyhteydet, asutus sekä yritys- ja palvelualueet ja virkistyskäyttö.
 - Porin kaupungin alueella varaudutaan lisäuoman rakentamiseen läpi Kokemäenjoen pohjoispuolisten kaupunginosien
 - suistomaan alueella ja jokien rannoilla toteutetaan tulvasuojelutoimenpiteitä
3. Kunnat jatkavat kaavoitusta rakennemalliin määritellyillä ja täydentyvillä yritys- ja elinkeinoalueilla huomioiden uusien energiamuotojen kuten tuulivoiman ja maalämmön käytön mahdollisuudet
 - Porin Peittoon, Luvian ja Merikarvian tuulipuistoalueet
 - Peittoon teollisuuskaatopaikasta kehitetään kansallisesti merkittävä teollisuuden kierrätysliiketoimintakeskittymä ja kehitysympäristö, Peittoon kierrätyspuisto.
 - Suomen Hyötytuuli suunnittelee uutta tuulipuistoaluetta offshore-ratkaisuna Tahkoluodon edustalle, Porin kaupunki tukee hanketta kaavoituksella. Ensimmäinen rakennettu tuulivoimala on ison tuulipuiston pilottikohde
 - Vt2 kehityskäytävä: Vuohimäen kaari Nakkilassa profiloituu seudullisesti laadukkaaksi asumis- ja yritystoiminnan alueeksi, jolle on luonteenomaista luonnonläheinen ja energiatehokas rakentaminen sekä hyvät yhteydet keskuskaupunkiin.
 - Vt8 kehityskäytävä välillä Pori-Luvia-Eurajoki: teollisuuskäytävän vahvistaminen eli Takilan teollisuusalueen laajennus - Oosinselän tuulivoimapuisto – Hangassuo

4. Maakunnassa tehtyjä energiahankkeita jatketaan selvitystyöllä, jonka tuloksena on kuvaus 'Satakunnan energiapalvelut'-
 - toimintamallista
 - business-logiikasta
 - palveluiden tuotteistuksesta
 - yhteistyökumppaneista
 - kuntien ja energiayhtiöiden roolista
 - toiminnan aloittamiseen liittyvistä käytännön toimenpiteistä
5. Yleiskaavayhteistyötä jatketaan maankäytön suunnittelussa ja kuntien hankinnoissa
6. Seudulle laaditaan toimintamalli kuntien yhteisen ympäristösuojelun toteuttamiseksi aiemmin tehtyjen selvitysten pohjalta ja laajennetaan yhteistä toimintaa jätehuollossa ja rakennusvalvontaa
7. Kuntien infrastruktuuriin liittyvistä investointisuunnitelmista kerätään yhteen isot hankkeet tiedonvaihdon sekä yhteishankintojen ja -hankkeiden mahdollistamiseksi

ASUMINEN

1. Kunnat hyväksyvät seudun yhteisen asuntopoliittisen strategian.
2. Kunnat kehittävät asukasvuorovaikutusta ympäristöministeriön tarjoamaa Harava-pilottiympäristöä käyttäen seuraavissa kohteissa
 - asuinalueiden pienten viihtyvyyttä lisäävien kohteiden kuten lähivirkistyspaikkojen suunnittelu ja toteutus
 - kuntakeskuksien eheyttämisen pitkän tähtäimen kehityssuunnitelmien laadinta
3. Rantojen virkistyskäyttö ja luonnossuojelumääräykset sovitetaan ranta-alueilla yhteen
 - Selkämeren kansallispuiston matkailu- ja retkeilykohteiden palveluja kehitetään
 - virkistysalueverkostosta Porissa muodostetaan yhtenäinen kokonaisuus Porin kaupunkipuistosta aina Selkämeren kansallispuistoon asti
 - Luvian Laitakarin sataman kaavoitus vireillä; perinnelaivasatama ja portti kansallispuistoon
4. Kunnat sitoutuvat huolehtimaan monipuolisesta tonttitarjonnasta kaavoitetuilla alueilla, seudun eheyttämistä jatketaan kaavoituksen keinoin
5. Seudun kehittämisessä pyritään säilyttämään kulttuurihistoriallisten rakennusten ja – maisemien ominaispiirteet
 - Satakunnankulttuuriympäristöohjelman 2009 – 2015 tavoitteet
 - Satakunnan arkkitehtuuripoliittisen ohjelman huomioiminen
 - Pohjanlahden Rantatien maisema- ja kulttuuriympäristökartoitus-hanke
6. Olemassa olevien rakennusten energiatehokkuutta parannetaan seuraavin toimenpitein
 - Valtio tukee energiatehokkuuden parantamista korjaus- ja energia-avustuksilla
 - Seudullista energianeuvontaa tehostetaan hankkeella, jolla kartoitetaan koko alueen asuntokannan tilaa ja korjaustarpeita sekä korjausmenetelmiä eri ikäisten ja kuntoisten asuntojen saneerauksessa.

- Kunnat osallistuvat hallitusohjelman mukaisiin asuinalueiden kehittämishankkeisiin soveltuvin osin, Pori keskittyy itäisten kaupunginosien kerrostalo alueiden palveluiden ja yritysten yhteensovittamiseen ja vuorovaikutuksen lisäämiseen
 - Kuntien uudis- ja korjausrakentamisen hankesuunnittelua yhdenmukaistetaan uusinvestoinneissa ja kuntien omistamien rakennusten kunnostuksessa.
7. Erityisryhmien asuntotarpeisiin vastataan laadittujen palvelustrategioiden sekä yhteisen asuntopolitiikan mukaisesti ja toteuttaen valtion ohjelmia.
- Kunnat jatkavat ARA-hankkeiden yhteistä hakumenettelyä.
 - Vanhojen kerrostalojen varustamista hisseillä jatketaan Hissi Esteetön Suomi 2017- projektissa.
8. Työperäisen maahanmuuton edistämistä jatketaan Olkiluoto-yhteistyö-hankkeessa kehitetyin toimintamallein
- Olkiluodon asema vaikuttaa oleellisesti rakentamiseen ja liikenteeseen akselilla Pori - Eurajoki
9. Seudun pyöräilyreittien kehittämistä jatketaan netti- ja mobiilipalveluina ja edistetään samoin menetelmin liikunta- ja virkistyspalvelujen yhteiskäyttöä seudullista palvelukarttaa käyttäen.
10. Alueen julkiset ja yksityiset palvelut kuvataan paikkatietopohjaisesti asukkaita ja yrityksiä palvelevaksi tiedotusallustaksi ja seudun kehittämis- ja suunnittelutyön pohja-aineistoksi.

LIIKENNE

1. Valtatie2 suuntainen liikenne- ja kuljetuskäytävä
 - Vaihe1: valtatie 2 perusparannuksen loppuun saattaminen ja suunnitteluvalmiuden päivittäminen
 - Vaihe2: liikennejärjestelmän täydentäminen tulevaisuudessa myös raideliikennyhteydellä
 - valtateiden 2 ja 8 yhteinen osuus välillä Ruutukuoppa-Laan rakennetaan nelikaistaisena väylänä ja toteutetaan melusuojaus Musan ja Käppärän kaupunginosien puolelle
 - vt2 ja kantatie 43 eritasoliittymää täydentävä kiertoliittymä Harjavallassa
2. Valtatie8 Porista pohjoisen suuntaan
 - vt 8 yhteysvälihanke välillä Hyvelä-Söörmarkku toteutetaan ELY-keskuksen aluevaraussuunnitelman mukaisena, valtatie sijainti ratkaistaan vireillä olevissa yleiskaavassa ja asemakaavassa, kiireellisin toteutuskohde on valtateiden 8 ja 23 kiertoliittymä, lisäksi Porin kaupunki tehostaa koko Noormarkun ja kaupungin keskustan välisen alueen eheyttämistä kaavoituksella
 - vt8 parantaminen Merikarvian kohdalla Tuorilan kiertoliittymällä
3. Pori-Tampere henkilöraide liikennettä nopeutetaan Satakunnan ja Pirkanmaan maakuntaliittojen ja kuntien teettämän selvityksen *Pori-Tampere-raide liikenteen jatkokehittäminen* toimenpitein
 - turvallisuuden lisääminen tasoristeyksiä poistamalla Kokemäki-Pori välillä
4. Rataverkon käytön tehostaminen tavaraliikenteessä

- Porin sataman raideliikennettä parannetaan sähköistyksellä ja tasoristeyksiä poistamalla ja rataverkkoa jatketaan suunnitelluille suurteollisuusalueille sataman läheisyydessä
 - tehdään selvitys Pori-Haapamäki-radon uudelleenavaamisesta kaivosteollisuuden tarpeisiin tulevaisuudessa
5. Liikenteelliseen maanteiden ja rautatien solmupisteeseen toteutetaan matkakeskus sujuvan joukkoliikenteen toteuttamiseksi ja paikallisliikenteen sekä seutuliikenteen yhteen sovittamiseksi
 6. Turvataan lentoliikennöinti Porin lentoasemalle
 7. Satakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelma päivitetään yhteistyössä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen ja Satakuntaliiton kanssa vuosien 2013-2014 aikana. Liikennejärjestelmäsuunnitelma tukee maakunnan aluerakenteen ja mm. elinkeinotoiminnan kehittämistavoitteita. Työssä laaditaan osaselvitykset seuraavista teemoista: liikenneturvallisuus, joukkoliikenne, kävely ja pyöräily sekä pääliikenneverkko sisältäen elinkeinoelämän kuljetustarpeet
 - kevytliikenneväylästäön täydentäminen liikennejärjestelmä- ja turvallisuussuunnitelman mukaisesti verkostoksi
 8. Seudun joukkoliikenneviranomaisyhteistyötä kehitetään edelleen. Valtio pyrkii nostamaan joukkoliikenteen tukia seudulla.
 9. Kuntien henkilökuljetusten suunnittelua toteutetaan liikenne- ja viestintäministeriön selvitysmiehen laatiman kartoituksen perusteella
 10. Tehdään selvitys Porin seudun henkilöraideliikenteen toteuttamisen mahdollisuuksista, käyttäjäpotentiaalista sekä alustavat kustannuslaskelmat toiminnan käynnistämiseen liittyen.

5. AIESOPIMUKSEN TOTEUTUSAIKA JA SEURANTA

Tämä aiesopimus tulee voimaan osapuolten allekirjoitettua sopimuksen ja on voimassa vuoden 2015 loppuun, jonka jälkeen valmistellaan uusi aiesopimus.

Pitkän aikavälin tulosten seurantakohteina Rakennemallin 2020 osalta käytetään Yhdyskuntarakenteen seurannan tietojärjestelmän (YKR) muuttujia.

Tämän sopimuksen seurantakriteerit määritellään ja toteutetaan alustavasti Varsinais-Suomen ELY-keskuksen tilastoseurantoihin pohjautuen Liitteessä 1 kuvatuin indikaattorein. Tarkennettu seurantasuunnitelma laaditaan sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen.

Aiesopimuksessa esitettyjen toimenpiteiden osalta edistymisen seuranta liitetään vuosittaiseen seuturaportointiin.